

Programma Passend jeugdhulplandschap

Inhoud

1.1	Inleiding en context	1
1.2	Wat te bereiken?	1
1.3	Hoe te bereiken?	1
1.4	Wie doet wat?	2
1.5	Wanneer doen we wat?	2
1.6	Wat mag het kosten?	3
1.7	Samenhang werkagenda Jeugdhulp	3
2	Eerste uitwerking programma en projecten	4
2.1	Programma	4
2.2	Verbeteren trajectgerichte samenwerking	5
2.3	Verbeteren ambulante jeugdhulp	7
2.4	Verbeteren jeugdhulpvoorzieningen met verblijf	8

1.1 Inleiding en context

De 10 gemeenten in Zuid-Holland Zuid beogen samen met de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders een verbetering te realiseren in het jeugdhulplandschap voor jeugdigen en gezinnen in de regio. De rapportages van het Expertteam Passende Hulp ZHZ en de GI's, en de hierin gesignaleerde knelpunten zijn startpunt voor de verbetering. De gesignaleerde knelpunten zijn te rubriceren in de volgende ontwikkellijnen:

1. Verbeteren van de trajectgerichte samenwerking
2. Verbeteren van ambulante jeugdhulp
3. Verbeteren van jeugdhulp met verblijf

De focus ligt op jeugdigen met complexe casuïstiek. Geleerde lessen kunnen (indien relevant) verbreed worden naar het bredere jeugdhulpdomein. Uit de rapportages van verwijzers, werksessie met uitvoerend professionals, (landelijke)rapportages en ervaringen in het verleden blijkt dat het verbeteren van het jeugdhulplandschap een zaak is van enerzijds passende en voldoende voorzieningen en anderzijds de manier waarop we komen tot het inzetten en organiseren van voorzieningen. Met andere woorden: een (meer) technische lijn en een meer culturele, zachte lijn. Het is en blijft immers mensenwerk en de mensen en hoe die zich tot elkaar verhouden maken verschil.

1.2 Wat te bereiken?

Verwijzers en gecontracteerde jeugdhulpaanbieders lukt het om beter passende hulp te organiseren voor de doelgroep die het hardst nodig heeft. Minder stagnatie in het organiseren van jeugdhulp voor jeugdige met complexe casuïstiek.

1.3 Hoe te bereiken?

Het programma is geordend langs de drie ontwikkellijnen. Iedere ontwikkellijn kent een concreet vliegwielpunt wat een concreet knelpunt aanpakt.

1. Verbeteren trajectgerichte samenwerking: focus op aanmelding, aanname en opvolging bij crisis en spoed
2. Verbeteren jeugdhulp met verblijf: realiseren kleinschalige woonvoorziening Jeugd
3. Verbeteren ambulante jeugdhulp: realiseren intensieve, pragmatische, flexibele begeleiding in gezinnen en op die plaatsen waar de jeugdige verblijft.

De vliegwielpunten dragen bij aan het doel van het programma, maar met het realiseren van het vliegwielpunt is niet het hele probleem opgelost. Daarom wordt op het niveau van het programma continue aandacht besteed aan:

- Onderzoek en analyse om het langere termijn perspectief/ doel te definiëren
- De samenhang tussen de verschillende vliegwielpunten.

- Het (leer)rendement van de vliegwielprojecten en de vertaling hiervan naar het bredere veld.
- De culturele, zachte kant van menselijk handelen en de wijze waarop dit bij kan dragen aan het beoogd resultaat.

Zie bijlage 1 voor eerste nader uitwerking

1.4 Wie doet wat?

Verbeteren van het jeugdhulplandschap in Zuid- Holland Zuid is een gezamenlijk opgave van clientvertegenwoordigers, verwijzers, jeugdhulpaanbieders en gemeenten in de regio. Om tot resultaten te komen is inzet van alle betrokkenen noodzakelijk. De afgelopen periode is een projectorganisatie ingericht. De projectorganisatie initieert, verbind, adviseert en faciliteert. Structurele agendering aan de ontwikkeltafels (regulier en bestuurlijk) zorgt voor bredere betrokkenheid van gemeenten, clientvertegenwoordigers, verwijzers en jeugdhulpaanbieders, die immers allen deelnemen aan deze tafels.

De projectorganisatie:

Programma Passend Jeugdhulplandschap				
Bestuurlijk opdrachtgever		Steven van Die		
Ambtelijk Opdrachtgever		Gemma Smidt		
Programmamanager		Corina van Ipenburg		
Ondersteuning		Inge Smid		
Ontwikkellijn	Bestuurlijk ambassadeur		Projectleiding/ trekker in de uitvoering	
	Gemeenten	Jeugdhulpaanbieders	Gemeenten	Jeugdhulpaanbieders
Verbeteren trajectgerichte samenwerking	Steven van Die	Esther Reinhard	Maaïke van Zwieten	volgt
Verbeteren ambulante voorzieningen	Steven van Die	Marco de Bruin	Ruben Jongejan	volgt
Verbeteren jeugdhulp met verblijf	Ronald de Meij	Hannie Olij	Angela Veth	Ruud Bouman

1.5 Wanneer doen we wat?

De afgelopen periode is een projectorganisatie ingericht, zijn door de projectorganisatie keuzes gemaakt over concretisering in vliegwielprojecten, is vanuit een werksessie verbeterpotentieel vanaf de werkvloer opgehaald en is landelijke kennis opgehaald. We staan op het punt om tot uitvoering van de meer concrete vliegwielprojecten te komen.

Werkplanning Onderwerp				Januari					Februari				Maart				April			
				Trekker	Opmerking	2-1	9-1	16-1	23-1	30-1	6-2	13-2	20-2	27-2	6-3	13-3	20-3	27-3	3-4	10-4
Overlegvormen																				
Reguliere Ontwikkeltafel									7-2											
Bestuurlijke ontwikkeltafel													22-3							
Werkagenda Jeugd				12-1																
Netwerk MT					19-1				16-2				16-3						20-4	
PFO								9-2								6-4				
AO					19-1			16-2					16-3				13-4			
J42					19-1								16-3					20-4		
Fasering																				
opstartfase	opstellen plan van aanpak	Corina	V																	
fase 1	samenstellen projectteam	Corina	V																	
fase 1	inrichten stuurgroep (van werkagenda Jeugdhulp naar programma	Corina	V																	
fase 1	Prioriteren / keuze 'vliegwielpjecten'	projectteam met partners	V																	
	Eerste voortgangsrapportage met inzicht in opgaves en prioritering	Corina											16-3			6-4				
fase 2	Uitwerking Kleinschalige Woonvoorziening	Angela en partners																		
	Voorbereiden onderzoek naar verblijfsbehoefte Jeugdhulp in ZHZ	Corina											16-3			6-4				
fase 2	Uitwerken ambulante inzet, intensief, flexibel en pro-actief	Ruben en partners																		
fase 2	Uitwerken verbeteren aanmeld en aannameproces bij crisis/spoed	Maaike en partners																		

Gemeenten hebben hun meerjarig commitment op dit programma uitgesproken en projectmiddelen voor het eerste jaar vrijgemaakt.

1.6 Wat mag het kosten?

Gemeenten hebben voor 3 personen beleidscapaciteit vrijgemaakt voor de rol van trekker/projectleider op de vliegwielpjecten. Daarnaast is programmamanagement en ondersteuning vrijgemaakt. Binnen het programma is €10.000—begroot voor organisatiekosten. Wanneer een vliegwielpject, onderzoek, of analyse boven dit bedrag komt, wordt een financieringsvoorstel uitgewerkt en ter besluitvorming gebracht.

1.7 Samenhang werkagenda Jeugdhulp

Binnen dit programma is nadrukkelijk gekozen voor een focus op de doelgroep met complexe casuïstiek. Uitvoering van dit programma vraagt inzet en aandacht van alle betrokkenen. Naast dit programma investeren gemeenten en partners ook in de voorbereiding op het toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming. Om voldoende capaciteit beschikbaar te houden en zorgvuldig om te gaan met de beschikbare capaciteit in het veld en bij gemeenten worden de overige activiteiten en (inkoop)doelen die in de werkagenda jeugdhulp opgenomen zijn heroverwogen. Natuurlijk willen we relevante resultaten uit de vliegwielpjecten ook kunnen implementeren in de meer reguliere opgaven van de werkagenda jeugdhulp.

Voorbeeld: in de werkagenda Jeugdhulp is het inrichten van de centrale intake opgenomen. Ingangsdatum 1 januari 2024. Binnen dit programma start de ontwikkeling hiervan in het project verbeteren van aanmelding, intake en opvolging bij crisis en spoed. De resultaten en het leerrendement van dit project heeft invloed op de beoogde centrale intake. De beoogde deadline van de algemene centrale intake moet heroverwogen worden.

2 Eerste uitwerking programma en projecten

2.1 Programma

2.1.1 Inleiding

Het programma Passend Jeugdhulplandschap balanceert tussen het realiseren van concrete resultaten/ voorzieningen zoals een kleinschalige woonvoorziening en het verbeteren van jeugdhulp en de samenwerking rond de jeugdige om te voorkomen dat een kleinschalige woonvoorziening nodig is. Naast de concrete projecten worden een aantal activiteiten op programmaniveau uitgevoerd. Deze activiteiten hebben de volgende doelen:

- (middel)lange termijn ambitie concretiseren. Voorbeeld: wat is de langere termijn behoefte in de regio met betrekking tot wonen en verblijf met behandeling op kwaliteit en kwantiteit.
- Uitdragen van de geleerde lessen binnen de projecten om zoveel mogelijk professionals, organisaties en gemeenten te laten profiteren.
- Breed inzicht genereren in succesfactoren bij het organiseren van hulp voor complexe problematiek
- Monitoren, evalueren en bijstellen

2.1.2 Onderzoek naar (middel)lange termijn behoefte aan jeugdhulp met wonen/verblijf

Om een duidelijke langere termijn ambitie te definiëren is het noodzakelijk te weten waar de behoefte ligt in de regio. Analoot aan het onderzoek wat onder de Huisvestingsagenda Kwetsbare groepen ligt en de meer lokaal georiënteerde onderzoeken in het kader van het huisvestingsbeleid, wordt een onderzoeksvoorstel uitgewerkt voor het jeugddomein.

2.1.3 Werksessies, leersessies en andere communicatie

Er zijn veel mensen betrokken bij jeugdhulp. Om de resultaten van het programma te behalen investeren we op verschillende manieren in communicatie, ontmoeting en reflectie. Indien mogelijk en haalbaar wordt wetenschappelijke reflectie betrokken in het programma. Dit stimuleert blijvend leren en blijvende ontwikkeling.

2.1.4 Reflectie- en onderzoeksvragen voor vliegwielprojecten

Door aan de hand van vaste reflectievragen periodiek vanuit de verschillende projecten te rapporteren ontstaat een beweging en logische vervolgstappen. Bij iedere faseovergang binnen een project wordt op deze vragen gereflecteerd door betrokkenen bij een vliegwielproject.

Deze reflectie- en onderzoeksvragen beogen dat een vliegwielproject ook daadwerkelijk een vliegwieleffect heeft: namelijk: het (gelijkmatig) in beweging houden van het programma als geheel. Anders gezegd: het voorkomt een te eenzijdige focus op realisatie van het project, zonder oog te hebben voor de rest van de jeugdhulpwereld.

De rapportages worden besproken in kernteam en met de bestuurlijk ambassadeurs. Tevens zijn zij (samengevat) onderdeel van de periodieke rapportage die bij het programma hoort.

2.1.5 Overig

De activiteiten op programmaniveau zijn deels ook afhankelijk van de resultaten en voortgang op de vliegwielprojecten.

De volgende paragrafen geven een eerste inzicht in de vliegwielprojecten. Deze worden op moment van schrijven verder uitgewerkt.

Reflectievragen voor de vliegwielprojecten

1. Welke kansen en belemmeringen zien we in het personeelsbeleid (mens, methode, kwaliteit en kwantiteit)? Staan onze beste mensen in de regio klaar voor de meest complexe doelgroep? Welke suggesties (in samenwerking) ter verbetering?
2. Welke ontdekkingen doen we over de trajectgerichte samenwerking en dan met name het bieden van behandeling en (zo nodig) extra begeleiding op de locatie waar de jeugdige verblijft?
 - Goede voorbeelden die herhaling verdienen
 - Knelpunten met suggesties om deze op te lossen
 - Is de regie op uitvoering van het hulptraject goed belegd?
3. Welke ontdekkingen doen we over trajectgerichte samenwerking en dan met name over de kwaliteit van de toeleiding?
 - Goede voorbeelden die herhaling verdienen
 - Knelpunten met suggesties om deze op te lossen
4. Welke belemmeringen ontdekken we in de systeeminrichting en welke suggesties om deze op te lossen?
 - Toegang en toeleiding
 - Beleid en verordening
 - Bekostiging
 - Contract
 - Dienstomschrijvingen
5. Welke kansen ontdekken we in de systeeminrichting, die vragen om herhaling en wat is er nodig om dit voor elkaar te krijgen? (zie ook opsomming bij 3)
6. Als dit project gerealiseerd is, wat doen we dan niet meer? Waar nemen we afstand van?

2.2 Verbeteren trajectgerichte samenwerking

2.2.1 Ambitie van de ontwikkelij

De kwaliteit van de toeleiding neemt toe, het aannemen van jeugdigen buigt om van 'nee, niet voor ons', naar 'dit kunnen wij bieden, als onderdeel van een totaalpakket'. De deskundigheid van ouders en jeugdigen neemt een belangrijke plek in binnen dit proces.

2.2.2 Achtergrond

De achtergrond en verklaringen waarom het nog niet voldoende lukt om op casusniveau ook daadwerkelijk tot betere samenwerking te komen zijn legio. Vaak wijzen betrokkenen naar elkaar voor de oplossing.

De ambitie van deze ontwikkellijn is om op casusniveau blijvende perspectiefgerichte samenwerking mogelijk te maken en te verduurzamen. Uiterekend wanneer is sprake is van crisis/ spoed of hoge urgentie worden de effecten hiervan zichtbaar in de praktijk. Daarom leggen we binnen deze ontwikkellijn het vergrootglas op het moment van aanmelden, intake en opvolging van spoed en crisis jeugdhulp als vliegwielproject.

Veelgehoorde overtuigingen die samenwerken belemmeren:

- Het ligt aan de marktwerking;
- De kwaliteit van analyse en toeleiding is onvoldoende;
- De vraag van de verwijzer is 'in beton gegoten'.
- Ik kan de verantwoordelijkheid niet nemen voor mijn deel, als een ander bepaald wat er nodig is en in welke volgorde;
- De bekostigingssystematiek staat het niet toe;
- Ik kan geen verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid;
- Er staan nog zoveel andere (ook urgente) jeugdigen op de wachtlijst.

2.2.3 Resultaat van het vliegwielproject

Heldere (kwaliteits)afspraken en een gestroomlijnd werkproces van aanmelding, intake, uitvoering en opvolging van jeugdhulp in crisis en spoedsituatie, zodat het proces het gezamenlijk nemen van verantwoordelijkheid voor de jeugdige met complexe of meervoudige problematiek bevordert. Binnen dit proces is nadrukkelijk aandacht voor de expertise van ouders en jeugdigen.

2.2.4 Fases en planning

Initiatiefase (feb-mrt);

Doel: concreet projectplan waarin tenminste: projectorganisatie van het deelproject, stakeholders, globale planning en werkwijze.

Definitiefase (mrt- april);

Doel: concretisering gewenste resultaat (kwaliteitseisen mbt toeleiding, aanmelding, acceptatie en opvolging. Concretisering in te zetten interventies zoals: analyse zorgpaden, enz. Opstellen detailplanning.

Ontwerpfase; (april-juni)

Doel: concrete beschrijving van kwaliteitseisen, werkprocessen en randvoorwaarden.

Vorbereidingsfase (juni- okt);

Doel: personeel, administratie en ict-systemen worden in gereedheid gebracht. (zo nodig scholing, training, inrichten werkprocessen enz)

Realisatiefase (okt '22 – okt '23); Doel: uitvoeren en opdoen van ervaring met de nieuwe afspraken en werkprocessen. Bijsturen indien nodig.

Streefdatum: november '23

Nazorgfase (nov'23 – nov'24); Uitvoeren en borgen monitor (merkbaar en meetbaar); Ophalen en rapporteren over geleerde lessen en eventueel bredere implementatie. Vertalen naar vervolgacties/ advies/ verbreding in het jeugdhulplandschap.

2.2.5 Partners in en bij het project (noodzakelijk en wenselijk)

Kern: Een vertegenwoordiging van de drie branches binnen jeugdhulp: Enver, ASVZen/of 's Heerenloo, Yulius + alle in segment 5 gecontracteerde partners.

Tweede ring: alle gecontracteerde partijen, de GI's, st Jeugdteams, CIT

2.3 Verbeteren ambulante jeugdhulp *Van producten naar expertise (pragmatisch, flexibel en cultuursensitief)*

2.3.1 Ambitie van de ontwikkellijn

De ambulante hulp die nodig is bij complexe problematiek is beschikbaar bij gecontracteerde jeugdhulpaanbieders en sluit aan bij de door de verwijzer gestelde vraag.

2.3.2 Inleiding

Alle jeugdhulpaanbieders die in het kader van de contractering voor segment 1 een verbeterplan ingediend hebben, hebben ideeën, plannen en suggesties voor meer integrale ambulante teams. Kijkend naar de rapportage vanuit het expertteam en het gebruik van niet-gecontracteerde aanbieders matchen deze plannen onvoldoende met de behoefte in het veld voor gezinnen met meervoudige en/of complexe problemen. Daar waren de plannen zich vooral richten op behandelcapaciteit, lijkt de behoefte veel meer te liggen in (gezins)begeleidingscapaciteit: intensief in uren, duurzaam indien nodig, flexibel, pragmatisch en professioneel, cultuursensitief en zonder lange wachttijden. Binnen dit projectspiegelen we de plannen van de jeugdhulpaanbieders uit segment 1 met de vraag en behoefte uit het veld. Passen de plannen aan, en organiseren pragmatische, flexibele en cultuur sensitieve begeleiding, in verbinding met de expertise van de specialistische aanbieders.

2.3.3 Resultaat van het vliegwielproject

Een ambulant 'team' van pragmatisch ingestelde professionals en ervaringsdeskundigen, die flexibel, intensief, pragmatisch en cultuursensitief aan de slag kan bij gezinnen met meervoudige problematiek en/of op een (jeugdhulp)locatie waar de jeugdige (tijdelijk) verblijft. Dit team wordt ondersteund gecoacht en verbonden met de benodigde (specialistische) expertise.

2.3.4 Contouren projectplan

Initiatiefase (feb-mrt);

Doel: concreet projectplan waarin tenminste: projectorganisatie van het deelproject, stakeholders, globale planning en werkwijze.

Definitiefase (mrt-apr);

Doel: concretiseren en afbakenen van het project. Project in samenhang plaatsen met andere (lopende) initiatieven.

Ontwerpfase; (apr-mei)

Doel: Vaststellen activiteiten, randvoorwaarden en acties. Wie doet wat, wanneer en met wie?

Vorbereidingsfase(apr-jun)

Doel: voorbereiden uitvoering: vinden, binden en boeien van personeel, uitvoeren trainingen/ instructies over werkwijze, informeren verwijzers, zo nodig ruimte creëren in contractafspraken, enz..

Realisatiefase (jun '22 – jun '23); Start uitvoering met concreet tijdspad en meetbare tussenstappen.

Streefdatum: september 2023

Nazorgfase (jun - jul '23); Uitvoeren en borgen monitor (merkbaar en meetbaar); Ophalen geleerde lessen en vertalen naar vervolgacties/ advies;

Partners in en bij het project:

Voor de uitvoering van dit project zijn vermoedelijk partijen nodig die niet deelnemen aan de Bestuurlijke Ontwikkeltafel.

Kern: Yulius, Enver, ASVZ voor expertise, gemeenten, aangevuld met 1 of twee jeugdhulpaanbieders die meer gericht zijn op begeleiding (Eddee en Boba?)

Tweede ring: st Jeugdteams, expertteam Passende Hulp ZHZ, JB West, overige partijen die begeleiding bieden in de regio

2.4 Verbeteren jeugdhulpvoorzieningen met verblijf

2.4.1 Ambitie

Daar waar thuis opgroeien toch onmogelijk is, zijn in de regio Zuid-Holland Zuid voldoende en passende jeugdhulpvoorzieningen om te wonen met begeleiding en zo nodig behandeling. Deze voorzieningen zijn kleinschalig en lijken zoveel als mogelijk (en goed is voor de jeugdige) op het reguliere gezinsleven.

2.4.2 Inleiding

De afgelopen jaren is de vraag naar jeugdhulp met verblijf fors veranderd. De focus lag op kortdurend (behandeling) of gezinsgericht (wonen). Dit overigens in lijn met de beleidsvoornemens uit de jeugdwet.

Meerdere onderzoeken en ervaringsverhalen laten zien dat jeugdigen in een residentiele setting in relatief grote groepen (>8 jeugdigen) soms gecombineerd met dwangmaatregelen, grote nevenschade op kunnen lopen. We horen uit de praktijk ook dat intensievere vormen van hulp gevraagd worden, omdat de minder intensieve vormen onvoldoende beschikbaar zijn of de verwijzer onvoldoende veiligheidswaarborg biedt (pleegzorg vs gezinshuizorg). Tegelijkertijd zien we dat een gezinscontext (pleeggezin of gezinshuis) soms onvoldoende aansluit bij de mogelijkheden die de jeugdige heeft of bij de ondersteuningsvraag van de jeugdige.

Als laatste lukt het op casusniveau steeds vaker wel, maar nog te vaak onvoldoende een bestaande voorziening (pleegzorg, gezinshuis of residentiele setting) in samenwerking passend te maken voor een jeugdige. Aangezien momenteel in de regio de grootste urgentie ervaren wordt op kleinschalige, onvoorwaardelijke woonvoorzieningen, wordt binnen het vliegwielproject in eerste instantie een dergelijke voorziening gerealiseerd.

2.4.3 Contouren projectplan

We ontwikkelen een kleinschalige woonvoorziening binnen de regio, waar jeugdigen uit Zuid-Holland Zuid met meervoudige- en gedragsproblemen, onvoorwaardelijk kunnen wonen en behandeling in de nabijheid geboden wordt.

Initiatiefase (febr- mrt)

Doel: concreet projectplan waarin tenminste: projectorganisatie van het deelproject, stakeholders, globale planning en werkwijze. Inventariseren van recent ontwikkelde voorzieningen in de regio zoals De Break, Pand 8, VIC homes en het Kompas. (ASVZ en Enver)

NB Half maart wordt door coördinerend gemeente Rotterdam vermoedelijk de aanbesteding Kleinschalige specialistische voorziening gepubliceerd. Dit in het kader van de het ontwikkelen van het bovenregionale expertiseteam (BREN).

Definitiefase (mrt-apr);

Doel: concretiseren en afbakenen van het project. Project in samenhang plaatsen met andere (lopende) initiatieven.

Ontwerpfase; (apr-mei)

Doel: Vaststellen activiteiten, randvoorwaarden en acties. Wie doet wat, wanneer en met wie?

Vorbereidingsfase (planning mogelijk enigszins afhankelijk van aanbestedingsproces BREN)

Doel: voorbereiden uitvoering: vinden, binden en boeien van personeel, uitvoeren trainingen/ instructies over werkwijze, informeren verwijzers, zo nodig ruimte creëren in contractafspraken, enz..

Realisatiefase (planning mogelijk enigszins afhankelijk van aanbestedingsproces BREN); Start uitvoering met concreet tijdspad en meetbare tussenstappen. Streefdatum: september 2023

Nazorgfase (jun - jul '23); Uitvoeren en borgen monitor (merkbaar en meetbaar); Ophalen geleerde lessen en vertalen naar vervolgacties/ advies.

CONCEPT